

ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1

บดินทร์ วรรณเกตุ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

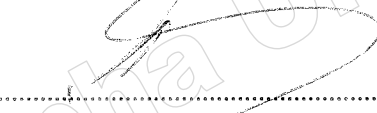
คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ บดินทร์ วรรณเกตุ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

..... กรรมการ
(ดร.สมุทร์ ช้วนัญ)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกลีกร)

วันที่ 24 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

งานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา และช่วยเหลือ แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร. สมุทร ชำนาญ กรรมการสอบงานนิพนธ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหา ความรู้และประสบการณ์ ในการทำงานนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านของมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้อบรมสั่งสอน ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาอย่างเต็มกำลังความสามารถ ขอขอบพระคุณ ดร. สมุทร ชำนาญ หัวหน้าศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา นายประเสริฐ สอนจันทร์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดชากกอไผ่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 และ นางสาวอังคณา ปรีชานันท์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบทดสอบ รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ใน

ขอขอบพระคุณ นายธงชัย มั่นคง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล และผู้อำนวยการสถานศึกษาทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และ นายรัชชัย อู่พานิช ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 รวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

ขอขอบครอบครัวและเพื่อนนิสิตร่วมชั้นเรียนบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา IT 10/4 และผู้อำนวยการโรงเรียนพร้อมทั้งคณะครู โรงเรียนบ้านเขาลอยที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำงานนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

บดินทร์ วรรณเกตู

55990205: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ/ ผู้บริหารสถานศึกษา/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1
 บดินทร์ วรรณเกตุ: ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 (SUPER LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
 UNDER RAYONG PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการ
 ควบคุมงานนิพนธ์: สุรัตน์ ไชยชมภู, กศ.ด. 95 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา
 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
 จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .21 - .82 และค่าความเชื่อมั่น .97 สถิติที่ใช้
 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทดสอบค่าที (t -test) และ
 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และทำการเปรียบเทียบความแตกต่าง
 รายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษาระยะของ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการเน้นให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการแสดง
 แบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการกระตุ้นบุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ด้านการ
 สร้างรูปแบบความคิดในทางบวก ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง และด้านการ
 สนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาระยะของ เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการเน้นให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการ
 แสดงแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง โดยการ
 สร้างคณะทำงาน และด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง แตกต่างกัน
 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
คำถามการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.....	11
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำ.....	12
ภาวะผู้นำตามแนวคิดของ แมนซ์ และซิมส์	24
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	60
สรุปผลการวิจัย	60
อภิปรายผลการวิจัย	63
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	74
ภาคผนวก.....	80
ภาคผนวก ก	81
ภาคผนวก ข	85
ภาคผนวก ค	93
ประวัติย่อของผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาแบ่งตามขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1	38
2 จำนวนร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาของ เขต 1 จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษา และ ขนาดสถานศึกษา.....	42
3 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1....	43
4 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการเน้นให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง.....	44
5 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการแสดงแบบฉบับให้บุคลากรเป็นผู้นำตนเอง	45
6 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการกระตุ้นให้บุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง	46
7 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก.....	47
8 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง.....	48
9 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ด้านการสนับสนุนให้เกิดภาวะผู้นำตนเองโดยการสร้างคณะทำงาน	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดวัฒนธรรมของผู้นำตนเอง	50
11 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษา	51
12 เปรียบเทียบภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามเพศของผู้บริหารสถานศึกษา	52
13 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับที่ของภาวะผู้นำเหนือผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	54
14 การวิเคราะห์ความแปรปรวน ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	56
15 ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษาโดยรวม	57
16 ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษาด้านการกระตุ้นบุคลากรตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง.....	58
17 ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษาด้านการสร้างรูปแบบความคิดในทางบวก.....	58
18 ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายกลุ่มภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา ด้านการอำนวยความสะดวกให้เกิดภาวะผู้นำตนเอง	59

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 19 คำอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำเหนือผู้นำของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ของ เขต 1.... 94

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 พัฒนาการทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำในองค์กร.....	20

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University